

for Forsikring

ETNING

2009

Forord

Ankenævnet for Forsikring modtog i 2009 2.135 klager. Det er 26 mindre end året før, og man skal helt tilbage til 1986, før man finder et lavere tal.

Ankenævnet afsluttede 1.981 sager i 2009. Det er 369 sager færre end året før.

Det lave klagetal må tilskrives den stigende grad af fokus, selskaberne har på kunde- og klagebehandlingen, der stadig udmønter sig i lavere klagetal.

At klageantallet stadig er faldende er kærkomment, for det har været et frugtbart år i ankenævnets sekretariat - 3 barsler blandt det juridiske personale - hvilket naturligvis har sat sine spor i form af færre afgjorte sager og dermed også en længere sagsbehandlingstid. I foråret var sagsbehandlingstiden godt 7 måneder, men i slutningen af året ca. 9 måneder.

Der er ikke nævneværdige udsving i fordelingen af klageantallet i de enkelte forsikringsbrancher bortset fra, at klager over Livs- og pensionsforsikringer, herunder Arbejdsmarkedspensioner nu tegner sig for 17,6 % af klagerne. I 2008 var tallet 13,9 %. Sammen med klager over ejerskifteforsikringer (12,2 %) udgør disse klager nu næsten 30 % af alle klager. Behandlingen af disse 30 % kræver mere end halvdelen af resurserne, da der er tale om sager med omfattende beskrivelser af de forskellige forhold, og hvor der ofte må træffes skønsmæssige afgørelser.

Hvis der ses på resultatet af klagerne, må det konkluderes, at godt 1 % mere fik noget ud af at klage end året før. Således fik 26,8 % noget ud af at klage. I 2008 var procenten 25,7 %. Hvis der alene ses på de nævnsbehandlede sager, var medholdsprocenten 14,5 %, men med betydelig variation i de enkelte forsikringsbrancher. Således var medholdsprocenten for så vidt angår Totalforsikring 34,1 % og for Hus- og grundejerforsikring 7,6 %.

Offentliggørelse af nævnets kendelser sker i anonymiseret form på nævnets hjemmeside www.ankeforsikring.dk. Samme sted fremhæves de udvalgte kendelser, ligesom det er muligt at se de enkelte selskabers klageantal og resultatet af disse sat i forhold til de enkelte selskabers markedsandele. Forsikring & Pension har tilstræbt, at 2009-tallene kan offentliggøres samtidig med denne årsberetning.

Indhold

Forord	1
A. Indledning	3
B. Ankenævnets sammensætning og sekretariat	4
C. Ankenævnets virksomhed i 2009	7
D. Efterlevelse af nævnets kendelser	17
E. Offentliggørelse af nævnets kendelser og andre aktiviteter	32

A. Indledning

Denne beretning vedrører perioden 1. januar til 31. december 2009.

Ankenævnet for Forsikring er stiftet af Forbrugerrådet og Forsikring & Pension den 1. september 1975 med det formål at behandle klager fra forbrugere vedrørende forsikringsforhold.

Ankenævnet for Forsikring er den 30/9 2004 af Ministeren for Familie- og Forbrugeranliggender godkendt i medfør af § 5 i Lov om Forbrugerklager (Lov nr. 456 af 10/6 2003). Godkendelsen var gældende til den 30/9 2007, men er forlænget ved skrivelse af 22/10 2009 fra Økonomi- og Erhvervsministeriet frem til 30/12 2009.

Godkendelsen er sket på grundlag af **Vedtægter - 9** og **Forretningsorden - 6**, som de stiftende organisationer har vedtaget.

Ifølge § 2 i vedtægterne behandler nævnet tvister mellem et forsikringselskab, der er tilsluttet nævnet, og en forsikringstager vedrørende dennes forsikringer.

Nævnets afgørelse er ikke bindende for parterne, men kan af disse indbringes for domstolene, for forsikringsselskabernes vedkommende under forudsætning af, at de inden 4 uger har meddelt nævnets sekretariat, at de ikke ønsker at være bundet af afgørelsen.

B. Ankenævnets sammensætning og sekretariat

Ifølge § 9, stk. 2, i ankenævnets vedtægter består nævnet af et antal juridiske medlemmer, der udgør nævnets formandskab, og et antal nævnsmedlemmer i øvrigt. De juridiske medlemmer skal være højesteretsdommere eller landsdommere. De stiftende organisationer udpeger nævnets medlemmer - herunder formanden. De øvrige juridiske medlemmer er næstformænd.

Nævnets formand er højesteretsdommer Marianne Højgaard Pedersen. Højesteretsdommer Poul Sørensen og højesteretsdommer Jacques Hermann er næstformænd.

Som repræsentanter i nævnet udpeget af Forbrugerrådet har i 2009 deltaget:

Permanente medlemmer:

Ankenævnsmedarbejder Regitze Buchwaldt

Jurist Tina Dhanda

Jurist Mads Mølgaard Braüner

(fra 1/4 2009)

Generelle medlemmer:

Advokat Helle Hjorth Bentz

(fra 1/7 2009)

Rådsmedlem Hans Daugaard

Rådsmedlem Bodil Jensen

Forbundskonsulent Jette Kammer Jensen

Rådsmedlem Rut Jørgensen

Fru Karin Ladegaard

Cand.merc. Susan Hulbæk Strandberg

Seniorkonsulent, cand.jur. Peter Valenius

(til 1/6 2009)

Lystfartøjsforsikring:

Cand.jur. Morten Gregers Berdiin

Som repræsentanter udpeget af Forsikring & Pension har i 2009 deltaget:

Permanente medlemmer:

Kontorchef Hans Dreyer
Advokat Vibeke Hjarlitz
Kvalitetskonsulent Niklas Jeppesen
Strategiudviklingschef Carsten Kjellerup
Underdirektør Per Poulsen
Direktør Anne Mette Toftegaard (fra 1/1 2009)

Motorkøretøjsforsikring:

Direktør Klaus Delman
Ekspeditionssekretær Birgit Hedstrøm (fra 1/4 2009)
Kontorchef Hanne Høyer (til 31/3 2009)
Kontorchef Henrik Müllertz
Kvalitetskonsulent, cand.jur. Allan Mathias Wad

Privat ansvarsforsikring og retshjælpsforsikring:

Ekspeditionssekretær Lasse A. Andersen
Kontorchef Lisbeth Kuld (fra 1/4 2009)
Kontorchef Lise Svane Vestergaard
Skadeleder Pia Wange (til 31/3 2009)

Bygningsforsikring:

Afdelingsleder Hans Lehmann
Adm. direktør Arne Lund
Jurist Susanne Rahbek Rasmussen
Kontorchef Lise Svane Vestergaard

Familieforsikring:

Kontorchef Vibe Fjeldsted-Holm
Afdelingschef Birgit Jensen
Kontorchef Lise Svane Vestergaard

Sygeforsikring og ulykkesforsikring:

Ekspeditionssekretær Pierre Eskildsen
Specialist Freddy Hansen
Specialkonsulent Pia Nordland
Ekspeditionssekretær Bjarne Pavbro

Livsforsikring og pensionsforsikring:

Juridisk konsulent Poul Andreassen
Seniorjurist, souschef Simon Strandholm Rasmussen
Kontorchef, cand. jur. Helene Rossing
Chefjurist Birgitte Frank Uggerhøj
Chefjurist Anne-Mette Worch

Arbejdsmarkedspension:

Forsikringsdirektør Joan Alsing
Direktør Annegrete Birck Jakobsen
Skadechef Pia Larsen
Sektionschef Irene Roslyng

Rejseforsikring:

Privattekniker Dan Juul
Underdirektør for erhverv Martin von Kiær
Underdirektør Jørgen Pedersen
Kvalitetskonsulent, cand. jur. Eyvind Frank Toxborg (til 31/12 2009)

Lystfartøjsforsikring:

Afdelingschef Michael Kjær
Afdelingsdirektør Henrik Sagild

Ejerskifteforsikring:

Kvalitetskonsulent Jannie Dyring (fra 1/10 2009)
Kvalitetskonsulent, cand. jur. Christian Holck Hansen (til 30/9 2009)
Afdelingsleder Hans Lehmann
Advokat Karina Løkkegård (fra 1/10 2009)
Juridisk rådgiver Klaus Rasmussen
Jurist Susanne Rahbek Rasmussen
Skadeleder Pia Wange

Som medarbejdere i nævnets sekretariat var pr. 31/12 2009 ansat følgende:

Direktør, cand. jur. Henning Jønsson
Kontorchef Carsten Sennels
Fuldmægtig, cand. jur. Nikolaj Andreasen
Fuldmægtig, cand. jur. Karen Dalgaard
Fuldmægtig, cand. jur. Ane Havkrog Pedersen
Fuldmægtig, cand. jur. Camilla Riis
Fuldmægtig, cand. jur. Kristine Hedegaard
Fuldmægtig, cand. jur. Anne Rubin
Sekretær Hanne Englev
Kontorassistent Anne-Grethe Beier
Kontorassistent Lisbeth Ingemarsson
Kontorassistent Monika Roug
Kontorassistent Dorrit Schultz
Bogholder Else Andersen
Stud. jur. Mette Carstensen
Stud. jur. Line Nexø
Stud. jur. Asger Holst-Jensen
Kontorbud Sylvi Hansen

Nævnets regnskaber revideres af KPMG Statsautoriseret Revisionspartnerskab.

C. Ankenævnets virksomhed i 2008

I 2009 blev der registreret 2.135 nye egentlige klagesager samt rettet 5.205 forespørgsler til nævnets sekretariat.

1. Opstilling over de behandlede sager i 2009:

	Antal 2009	Antal 2008
Ultimo 2008 var under behandling i sekretariatet	1.150	(1.342)
Udsat fra nævns møder	19	(16)
I alt ultimo 2008	1.169	(1.358)
Registrerede nye egentlige klagesager i 2009	2.135	(2.161)
Antal sager til behandling i 2009 i alt	3.304	(3.519)

Sagerne fordeler sig således:

Afsluttet ved sekretariatets behandling 412 (425)

Nævnet afholdt 24 møder i medfør af forretningsordenens § 5, stk. 1, og behandlede 1.599 sager:

Der afsagdes kendelser i 1.568 (1.923)

og afgjordes uden kendelse ved henstilling til selskabet 1 (2)

mens der udsattes 30 (19)

I alt behandlede således på nævns møder 1.599 (1.944)

Resten, dvs. 1.293 sager, var under ekspedition i sekretariatet ved udgangen af 2009. 1.293 (1.150)

+) de 30 udsatte sager jf. ovenfor.

I alt 3.304 (3.519)

Med udgangen af året 2009 var der således 1.323 uafsluttede sager. Dette er en stigning i forhold til årets begyndelse på 154 sager.

Siden nævnets start i 1975 har udviklingen i sagsantallet set således ud:

	Indkomne sager	Nævnsbehandlede sager	Sekretariatsbehandlede sager	Forespørgsler
1975	360	61	94	256
1976	928	348	424	627
1977	1.105	522	489	945
1978	1.368	599	492	1.629
1979	1.681	664	553	1.722
1980	2.072	898	666	1.968
1981	2.250	1.331	760	2.216
1982	2.245	1.432	739	2.244
1983	1.907	1.917	603	2.039
1984	1.752	2.252	632	2.106
1985	2.274	1.790	788	2.495
1986	1.976	1.380	565	2.583
1987	2.274	1.550	634	3.010
1988	2.435	1.909	659	3.080
1989	2.326	1.866	642	3.165
1990	2.212	1.753	609	3.031
1991	2.196	1.660	539	2.883
1992	2.183	1.640	588	3.038
1993	2.442	1.773	568	3.157
1994	2.444	1.731	530	3.843
1995	2.497	1.941	584	3.422
1996	2.782	2.053	629	3.410
1997	3.127	2.135	747	3.625
1998	2.678	2.451	626	3.556
1999	2.607	2.035	544	3.532
2000	2.764	2.052	677	3.916
2001	2.644	1.910	619	3.784
2002	2.713	2.004	585	4.033
2003	2.860	1.936	560	3.929
2004	2.710	2.236	576	2.558
2005	2.657	2.094	631	5.633 *
2006	2.388	1.798	549	5.425 *
2007	2.173	2.129	454	5.006 *
2008	2.161	1.925	425	4.394 *
2009	2.135	1.569	412	5.205 *

*) Tallet indeholder også henvendelser vedrørende løbende sager - se skema 8.

Nævnets behandlingstid:

En undersøgelse baseret på de 175 sager, der blev afsluttet i december måned 2009, viser, at sagerne blev afsluttet således:

Inden for	Antal	%
4 måneder	17	9,7
4-6 måneder	4	2,3
6-8 måneder	68	38,9
8-10 måneder	72	41,1
10-12 måneder	8	4,6
efter 12 måneder	6	3,4

Dette er ensbetydende med, at 50,9 % af sagerne var afsluttet inden for 8 måneder. I 2008 var tallet 58,3 %. 92,0 % af sagerne var afsluttet inden for 10 måneder. I 2008 var tallet 88,9 %.

2. Oversigt over de i 2009 indkomne/afsluttede sager fordelt efter branche:

Branche	Indkom. 2009		Afsluttet 2009		Afsluttet 2008	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Familieforsikring (bortset fra ansvar og retshjælp)	213	10,0	218	11,0	216	9,2
Hus- og grundejerforsikring (bortset fra ansvar og retshjælp)	173	8,1	172	8,7	188	8,0
Motorkøretøjsforsikring (bortset fra retshjælp)	339	15,9	316	16,0	386	16,4
Lystfartøjsforsikring (bortset fra retshjælp)	21	1,0	25	1,3	19	0,8
Husdyrforsikring (bortset fra ansvar)	4	0,2	3	0,2	17	0,7
Syge- og ulykkesforsikring	326	15,3	287	14,5	342	14,6
Arbejdsmarkedspension	109	5,1	97	4,9	81	3,4
Livs- og pensionsforsikring	268	12,5	195	9,8	248	10,6
Retshjælpsforsikring	101	4,7	92	4,6	124	5,3
Ansvarsforsikring	28	1,3	30	1,5	34	1,4
Rejseforsikring	122	5,7	127	6,4	154	6,6
Ejerskifteforsikring	261	12,2	262	13,2	343	14,6
Kritisk sygdom	74	3,4	69	3,5	103	4,4
Totalforsikring	34	1,6	35	1,7	34	1,4
Arbejdsløshedsforsikring	29	1,4	19	1,0	20	0,9
Diverse	2	0,1	2	0,1	4	0,2
Ingen	31	1,5	32	1,6	37	1,5
I alt	2.135	100,0	1.981	100,0	2.350	100,0

3. Resultatet af de 1.568 kendelser, nævnet afsagde:

	Antal	%	Antal	%
	- 2009 -		- 2008 -	
Afvist	75	4,8	74	3,9
Selskab medhold	1.228	78,3	1.544	80,3
Klager/selskab delvis medhold	76	4,8	96	4,9
Klager medhold	189	12,1	209	10,9
I alt	1.568	100,0	1.923	100,0

4. Ses der bort fra kendelser, hvor der skete afvisning, således at kun de realitetsbehandlede sager medtages, bliver resultatet følgende:

	Antal	%	Antal	%
	- 2009 -		- 2008 -	
Selskab medhold	1.228	83,5	1.544	83,0
Klager/selskab delvis medhold	76	5,2	96	5,2
Klager medhold	189	11,3	209	11,3
I alt	1.493	100,0	1.849	100,0

5. Fordelt efter branche er resultatet følgende:

Familieforsikring:

	Antal	%	Antal	%
	- 2009 -		- 2008 -	
Afsluttet uden kendelse	30	13,7	34	15,7
Selskab medhold	136	62,4	136	63,0
Klager/selskab delvis medhold	14	6,4	9	4,2
Klager medhold	25	11,5	26	12,0
Afvist af nævnet ved kendelse	13	6,0	11	5,1
I alt	218	100,0	216	100,0

Hus- og grundejerforsikring:

	Antal	%	Antal	%
	- 2009 -		- 2008 -	
Afsluttet uden kendelse	44	25,6	36	19,1
Selskab medhold	106	61,6	132	70,2
Klager/selskab delvis medhold	3	1,8	6	3,2
Klager medhold	10	5,8	10	5,3
Afvist af nævnet ved kendelse	9	5,2	4	2,2
I alt	172	100,0	188	100,0

Motorkøretøjsforsikring:

	Antal		Antal	
	- 2009 -		- 2008 -	
		%		%
Afsluttet uden kendelse	70	22,2	64	16,6
Selskab medhold	206	65,2	256	66,3
Klager/selskab delvis medhold	5	1,6	8	2,1
Klager medhold	21	6,6	35	9,1
Afvist af nævnet ved kendelse	14	4,4	23	5,9
I alt	316	100,0	386	100,0

Lystfartøjsforsikring:

	Antal		Antal	
	- 2009 -		- 2008 -	
		%		%
Afsluttet uden kendelse	4	16,0	1	5,3
Selskab medhold	10	40,0	9	47,4
Klager/selskab delvis medhold	3	12,0	-	-
Klager medhold	3	12,0	3	15,8
Afvist af nævnet ved kendelse	5	20,0	6	31,5
I alt	25	100,0	19	100,0

Husdyrforsikring:

	Antal		Antal	
	- 2009 -		- 2008 -	
		%		%
Afsluttet uden kendelse	1	33,3	7	41,2
Selskab medhold	2	66,7	6	35,3
Klager/selskab delvis medhold	-	-	-	-
Klager medhold	-	-	4	23,5
Afvist af nævnet ved kendelse	-	-	-	-
I alt	3	100,0	17	100,0

Syge- og ulykkesforsikring:

	Antal		Antal	
	- 2009 -		- 2008 -	
		%		%
Afsluttet uden kendelse	78	27,2	66	19,3
Selskab medhold	169	58,9	233	68,1
Klager/selskab delvis medhold	2	0,7	8	2,4
Klager medhold	28	9,8	25	7,3
Afvist af nævnet ved kendelse	10	3,4	10	2,9
I alt	287	100,0	342	100,0

Arbejdsmarkedspension:

	Antal		Antal	
	- 2009 -	%	- 2008 -	%
Afsluttet uden kendelse	10	10,3	12	14,8
Selskab medhold	72	74,2	65	80,3
Klager/selskab delvis medhold	3	3,1	1	1,2
Klager medhold	8	8,3	3	3,7
Afvist af nævnet ved kendelse	4	4,1	-	-
I alt	97	100,0	81	100,0

Livs- og pensionsforsikring:

	Antal		Antal	
	- 2009 -	%	- 2008 -	%
Afsluttet uden kendelse	30	15,4	36	14,6
Selskab medhold	131	67,2	169	68,1
Klager/selskab delvis medhold	10	5,1	14	5,6
Klager medhold	21	10,8	27	10,9
Afvist af nævnet ved kendelse	3	1,5	2	0,8
I alt	195	100,0	248	100,0

Retshjælpforsikring:

	Antal		Antal	
	- 2009 -	%	- 2008 -	%
Afsluttet uden kendelse	20	21,7	24	19,4
Selskab medhold	60	65,2	81	65,3
Klager/selskab delvis medhold	1	1,1	3	2,4
Klager medhold	10	10,9	14	11,3
Afvist af nævnet ved kendelse	1	1,1	2	1,6
I alt	92	100,0	124	100,0

Ansvarsforsikring:

	Antal		Antal	
	- 2009 -	%	- 2008 -	%
Afsluttet uden kendelse	11	36,7	17	50,0
Selskab medhold	15	50,0	13	38,2
Klager/selskab delvis medhold	-	-	-	-
Klager medhold	4	13,3	4	11,8
Afvist af nævnet ved kendelse	-	-	-	-
I alt	30	100,0	34	100,0

Rejseforsikring:

	Antal		Antal	
	- 2009 -		- 2008 -	
		%		%
Afsluttet uden kendelse	21	16,5	21	13,6
Selskab medhold	82	64,6	112	72,7
Klager/selskab delvis medhold	8	6,3	4	2,6
Klager medhold	15	11,8	15	9,8
Afvist af nævnet ved kendelse	1	0,8	2	1,3
I alt	127	100,0	154	100,0

Ejerskifteforsikring:

	Antal		Antal	
	- 2009 -		- 2008 -	
		%		%
Afsluttet uden kendelse	37	14,1	43	12,5
Selskab medhold	165	63,0	217	63,3
Klager/selskab delvis medhold	24	9,2	42	12,2
Klager medhold	21	8,0	27	7,9
Afvist af nævnet ved kendelse	15	5,7	14	4,1
I alt	262	100,0	343	100,0

Kritisk sygdom:

	Antal		Antal	
	- 2009 -		- 2008 -	
		%		%
Afsluttet uden kendelse	6	8,7	13	12,6
Selskab medhold	53	76,8	85	82,5
Klager/selskab delvis medhold	-	-	-	-
Klager medhold	10	14,5	5	4,9
Afvist af nævnet ved kendelse	-	-	-	-
I alt	69	100,0	103	100,0

Totalforsikring:

	Antal		Antal	
	- 2009 -		- 2008 -	
		%		%
Afsluttet uden kendelse	11	31,4	11	32,4
Selskab medhold	12	34,3	15	44,1
Klager/selskab delvis medhold	3	8,6	1	2,9
Klager medhold	9	25,7	7	20,6
Afvist af nævnet ved kendelse	-	-	-	-
I alt	35	100,0	34	100,0

Arbejdsløshedsforsikring:

	Antal		Antal	
	- 2009 -		- 2008 -	
		%		%
Afsluttet uden kendelse	6	31,6	2	10,0
Selskab medhold	9	47,4	14	70,0
Klager/selskab delvis medhold	-	-	-	-
Klager medhold	4	21,0	4	20,0
Afvist af nævnet ved kendelse	-	-	-	-
I alt	19	100,0	20	100,0

Diverse:

	Antal		Antal	
	- 2009 -		- 2008 -	
		%		%
Afsluttet uden kendelse	2	100,0	3	75,0
Selskab medhold	-	-	1	25,0
Klager/selskab delvis medhold	-	-	-	-
Klager medhold	-	-	-	-
Afvist af nævnet ved kendelse	-	-	-	-
I alt	2	100,0	4	100,0

Alle afsluttede 1.981
Heraf uden branche 32

6. Repræsentation ved advokat eller anden bisidder

Af de 1.981 sager, der blev afsluttet i 2009, var klageren repræsenteret ved advokat eller bisidder i 535 sager, svarende til 27,0 % af sagerne.

Medholdsprocenten i sager med repræsentation var 28,7 %.

Medholdsprocenten i sager uden repræsentation var 19,0 %.

Tallene kan dog ikke tages til indtægt for, at udsigten til, at klager kan få medhold i nævnet, er så meget større, når der anvendes repræsentation, men må snarere ses som den "filtereffekt", som repræsentanten udøver ved sit fravalg af sager, der på forhånd må anses for ikke-bæredygtige.

Hvis klageren vælger at anvende advokat eller anden bisidder, er det for egen regning, idet nævnet ikke kan pålægge parterne sagsomkostninger ved nævnsbehandlingen, jf. § 14, stk. 1, i nævnets vedtægter. Dog kan der blive tale om at pålægge et selskab at betale advokatombudsninger, hvis selskabets sagsbehandling, inden sagens indbringelse for nævnet, har givet anledning hertil.

6 a. Dissens ved nævnsafgørelser

I 2009 blev der afgivet dissens i 23 sager svarende til 1,5 % af de nævnsafgjorte sager.

7. Resultatet af de af sekretariatet behandlede sager:

	Antal - 2009 -		Antal - 2008 -	
		%		%
A. Afvist, da klagen ikke omhandlede en tvist mellem klageren og dennes eget forsikringsselskab, jf. vedtægternes § 2, stk. 1	34	1,7	35	1,4
B. Afvist, da klageren ikke forinden havde søgt en for ham tilfredsstillende ordning ved henvendelse til selskabet, jf. vedtægternes § 2, stk. 7	11	0,6	8	0,3
C. Afvist, da klagen omhandlede erhvervsforsikring, jf. vedtægternes § 3, stk. 1	18	0,9	15	0,6
D. Klagen afvist som med rette angående andet ankenævn eller lignende	10	0,5	4	0,2
E. Selskabet har opfyldt klagen helt eller delvist efter sekretariatets henvendelse	214	10,8	251	10,7
F. Sagen henlagt, da klageren havde tilbagekaldt denne	35	1,8	33	1,4
G. Sagen henlagt, da klageren ikke havde indbetalt klagegebyr	5	0,2	4	0,2
H. Selskabet har opfyldt klagen helt eller delvist, efter at sekretariatet har indhentet en sagkyndig udtalelse	11	0,6	11	0,5
I. Klageren har tilbagekaldt sagen, efter at sekretariatet har indhentet en sagkyndig udtalelse	22	1,1	20	0,9
J. Klageskema ikke modtaget efter indbetaling af gebyr	36	1,8	42	1,8
K. Klager accepterer selskabets afgørelse	-	-	-	-
L. Andet	16	0,8	2	0,1
I alt sekretariatsbehandlede	412	20,8	425	18,1
+ nævnsbehandlede	1.569	79,2	1.925	81,9
I alt afsluttede	1.981	100,0	2.350	100,0

Punkt L. indeholder bl.a. tilfælde, hvor sagen er henlagt i medfør af forretningsordenens § 9, stk. 2, fordi klageren ikke har besvaret sekretariatets anmodning om oplysninger til brug for sagens afgørelse.

Der blev, som det fremgår af de foranstående opstillinger, af nævnet afsagt 1.568 kendelser og afsluttet 1 sag uden kendelse, ligesom sekretariatet afsluttede 412 sager. Der blev således i alt færdigbehandlet 1.981 sager i 2009.

8 a. Resultatet af de afsluttede sager:

	I nævnet	I sekretariatet	Antal i alt	%
Afvist	75	73	148	7,5
Selskab medhold	1.228	-	1.228	62,0
Klager/selskab delvis medhold	76	-	76	3,8
Klager medhold	189	-	189	9,5
Forligt	1	225	226	11,4
Andet	-	114	114	5,8
I alt	1.569	412	1.981	100,0

8 b. Medtages alene de realitetsbehandlede sager, og der således ses bort fra de sager, hvor der skete afvisning, bliver resultatet for samtlige afsluttede sager:

	Antal - 2009 -	%	Antal - 2008 -	%
Selskab medhold	1.228	67,0	1.544	69,7
Klager/selskab delvis medhold	76	4,2	96	4,3
Klager medhold	189	10,3	209	9,5
Forligt	226	12,3	264	11,9
Andet	114	6,2	101	4,6
I alt	1.833	100,0	2.214	100,0

Sammenfattende kan konstateres, at der for 26,8 % af tilfældene, hvor sagen blev behandlet i realiteten, skete en ændring til fordel for klageren set i forhold til den afgørelse, klageren først havde fået i sit forsikringselskab. Procenten var i 2008: 25,7 %.

9. Fordelingen af henvendelser og forespørgsler m.v.

Henvendelsens karakter	- Henvendelsens måde -			I alt
	Telefon	Personligt	Skriftligt	
Klageskema sendt	188	-	29	217
Forespørgsel besvaret	3.038	28	-	3.066
Forespørgsel til løbende sag	1.913	9	-	1.922
I alt	5.139	37	29	5.205

Det behandlede antal henvendelser i 2008 var 4.394.

Det tilføjes, at Forsikringsoplysningen behandler klager over erhvervsforsikringer og klager i øvrigt uden for Ankenævnet for Forsikrings område.

D. Efterlevelse af nævnets kendelser

Forsikringselskaberne kan - i de første 4 uger efter afsendelsen af nævnets afgørelse - nægte at følge en kendelse, der helt eller delvis har givet en forsikringstager medhold. I påkommende tilfælde orienterer sekretariatet klageren om muligheden for at indbringe sagen for domstolene og i den forbindelse opnå retshjælpsdækning eller fri proces. I 2009 skete dette i 18 tilfælde. Sekretariatet følger løbende det ”endelige” resultat af de anfægtede sager, jf. nedennævnte skemaer.

Overførte, uafklarede sager ultimo 2008	17
Nye tilkomne sager i 2009	18
I alt	35
Afsluttede i 2009	13
Til rest, uafsluttede ultimo 2009	22

I tiden 1. oktober 1980, hvor ordningen trådte i kraft, til 31. december 2009 er i alt afsagt 52.043 kendelser, heraf 8.319, hvor klageren har fået helt eller delvis medhold. Af disse har selskaberne i alt nægtet at efterleve 702 eller 8,4 %. Af de 702 var 680 afsluttet ved udgangen af 2009, medens 22 var uafsluttet.

Nævnet har ingen muligheder for at registrere, i hvilket omfang klagere, der ikke har fået medhold, efterfølgende indbringer sager for domstolene, men der er grund til at tro, at det er meget få tilfælde.

En gennemgang af årsberetningerne for 1981-1990 viser, at de årlige selskabsanfægtelser har været som følger:

	Anfægtelser	% i forhold til de af klageren helt eller delvist vundne sager det pågældende år:
1981-1982 (begge år inkl.)	14	4,9
1983	7	3,3
1984	30	8,8
1985	28	10,5
1986	25	10,3
1987	43	15,3
1988	57	17,5
1989	53	15,9
1990	46	13,5

Det skal bemærkes, at antallet af kendelser pr. år i perioden 1981-1990 angiver antallet af kendelser afsagt af nævnet det pågældende år, mens antallet af anfægtelser omfatter de anfægtelser, der er modtaget i nævnets sekretariat det pågældende år.

Fra og med 1991 viser opgørelsen det endelige antal anfægtelser af kendelser afsagt det pågældende år.

	Anfægtelser	% i forhold til de af klageren helt eller delvist vundne sager det pågældende år:
1991	37	12,1
1992	36	11,9
1993	40	13,6
1994	32	9,9
1995	23	7,8
1996	22	7,5
1997	14	4,4
1998	22	6,9
1999	13	4,5
2000	15	4,7
2001	21	7,2
2002	8	3,0
2003	14	5,2
2004	10	3,7
2005	26 *)	7,3
2006	16	6,1
2007	17	5,2
2008	16	5,3
2009	18	6,8

*) heraf 7 sager vedrørende samme problemstilling.

For de ovenfor nævnte 680 afsluttede og anfægtede sagers vedkommende er det gået således efter nævnets afsigelse af kendelse:

	Antal i alt	%	Antal 2009
Klager medhold igen: Ved dom, ved at selskabet tog bekræftende til genmæle, eller ved at selskabet opgav (oftest efter at klageren var gået til advokat) eller betalte pr. kulance.	387	56,9	3
Forlig (mest ½ - ½)*	41	6,0	2
Selskab medhold	78	11,5	1
Klager opgav sagen	174	25,6	7
I alt	680	100,0	13

* Forlig, hvor selskabet fuldt ud eller i det væsentlige har opfyldt klagerens krav, er registreret som klager medhold.

Af de 506 sager, som klageren ikke opgav, fik klageren helt eller delvis medhold igen i de 428 sager, svarende til 84,6 %.

Selskabet fik dermed kun fuldt medhold i 78 af de sager, der blev ført videre, svarende til 15,4 %.

De 18 sager, selskaberne anfægtede i 2009, er følgende:

74.217 - Topdanmark Forsikring A/S

Bygningsforsikring

Spørgsmål om sælger kunne give ny ejer transport i eventuel erstatning for svampeskader opstået i sælgers ejertid.

Der verserer retssag.

74.866 - Wittenbergische und Badische Versicherungs-Aktiengesellschaft v/ Yacht Pool International

Lystfarføjforsikring

Spørgsmål om sødygtighed.

Der verserer retssag.

74.955 - Topdanmark Forsikring A/S

Firmapension

Klageren havde tegnet erhvervsevnetabsdækninger i flere selskaber, således at udbetalingerne ville overstige 80 % af hende løn, men selskabet havde ikke særskilt henledt klagerens opmærksomhed på denne bestemmelse ved tegningen.

Efter det oplyste bliver sagen videreført ved domstolene.

75.028 - PFA Pension

Arbejdsmarkedspension

Erhvervsevnetab. Selskabet er af den opfattelse, at der skal bortses fra klagerens skrøbelige personlighedsstruktur, når erhvervsevnetabet skal vurderes. Klagerens advokat oplyser, at der er bevilget retshjælpsdækning til sagen.

75.132 - Himmerland Forsikring gs.

Autoforsikring

Spørgsmål om selvforskyldt beruselse, grov uagtsomhed og rentebetaling.

Der verserer retssag.

75.145 - Forsikringsselskabet Trafik G/S

Autoforsikring

Spørgsmål om klageren kunne undlade at få dækket en kaskoskade og nøjes med at godtgøre selskabet udgifterne til skaden på modpartens bil.

Sagen er opgivet.

75.159 - SEB Pension

Individuel Pension

Spørgsmål om urigtige oplysninger, og om selskabet i givet fald har gjort indsigelse i tide.

Sagen er genoptaget, da der er fremkommet nye oplysninger.

75.167 - PFA Pension

Individuel Pension

Erhvervsevnetab. Selskabet er uenig med nævnet i erhvervsevnetabs-vurderingen, og at ankenævnet tilsyneladende afviser, at selskabet kan anvende en undtagelsesbestemmelse om, at lidelser, hvor der alene er tale om subjektive klager over smerter, gener o.l. ikke dækkes.

Klagerens advokat oplyser, at der er søgt retshjælpsdækning til sagen.

75.207 - SEB Pension

Individuel Pension

Nævnet pålagde selskabet at indrømme klageren en vis omstillingstid, da invaliderenten stoppede.

Selskabet har efterfølgende betalt beløbet pr. kulance.

75.269 - Topdanmark Forsikring A/S

Olieforureningsforsikring

Spørgsmål om klageren burde have gravet ned til olietanken for at sikre sig, om denne skulle være sløjftet.

Sekretariatet har ingen oplysninger om, hvorvidt sagen bliver videreført.

75.300 - PFA Pension

Arbejdsmarkedspension

Erhvervsevnetab. Efter selskabets opfattelse anvender ankenævnet et forkert sammenligningsgrundlag ved vurderingen af, "hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og tidligere beskæftigelse."

Klagerens faglige organisation vil indbringe sagen for retten.

75.438 - Dansk Boligforsikring A/S

Ejerskifteforsikring

Dækning af genhusningsudgifter.

Sagen bliver muligvis forligt ifølge klagerens advokat.

75.570 - PFA Pension

Arbejdsmarkedspension

Erhvervsevnetab. Samme indsigelser som i sag nr. 75.300 nævnt ovenfor.

Klagerens advokat oplyser, at der er søgt om retshjælpsdækning.

75.627 - Europæiske Rejseforsikring A/S

Rejseforsikring

Rådgivning i forbindelse med forhåndstilsagn/afbestilling og om klagerens forudbestående lidelse var af en sådan karakter, at han ikke var omfattet af afbestillingsdækningen.

Der verserer retssag.

75.637 - SEB Pension

Firmapension

Utilstrækkelig rådgivning af 59 årig ved overførsel af betydelige pensionsmidler fra et fast forrentet grundlag til et markedsrenteprodukt.

Sagen tilsyneladende forligt til klagerens tilfredshed.

75.794 - Nykredit Forsikring A/S

Ejerskifteforsikring

Spørgsmål om der kan ydes ulovlighedsdækning i anledning af, at en del af ejendommen ikke er godkendt til bolig.

Klageren har oplyst, at han vil lade sin advokat tage sig af sagen.

75.852 - PFA Pension

Arbejdsmarkedspension

Erhvervsevnetab. Samme indsigelse som i sag nr. 75.300 nævnt ovenfor.

Klagerens advokat oplyser, at der er søgt om retshjælpsdækning.

75.937 - Alm. Brand Forsikring A/S

Autoforsikring

Spørgsmål om grov uagtsomhed ved at efterlade nøgle i bil.

Sekretariatet har ingen oplysninger om, hvorvidt sagen bliver videreført.

Som nævnt i skemaet på side 17 blev 13 sager endeligt afgjort i 2009, dog kun 1 ved endelig dom.

Denne sag omtales nedenfor:

Kendelse nr. 65.785 af 10. oktober 2005

Ulykkesforsikring - Arbejdsskade

Forsikringstageren, der havde kollektiv ulykkesforsikring med arbejdsskadedækning i Codan Forsikring A/S, klagede over selskabets afvisning af at yde forsikringsdækning i forbindelse med en anmeldt arbejdsskade.

Klageren nedlagde påstand om, at selskabet skulle anerkende, at en anmeldt skulderskade var en dækningsberettigende arbejdsskade.

Klageren havde i klageskrivelsen til nævnet anført:

”Ved mit arbejde som tandlæge har jeg fået min højre skulder belastet så meget at Arbejdsskadestyrelsen har vurderet mit ménstab til 8 % og mit erhvervsevnetab til 50 %.

Arbejdsskadestyrelsen har dog ikke hjemmel til at tage stilling til om skaden kunne være omfattet af Arbejdsskadeloven.

Gennem Dansk Tandlægeforening er der tegnet en Kollektiv ulykkesforsikring-Arbejdsskadedækning i Codan.

Codan vil ikke acceptere at tandlægearbejde er så belastende eller armene er løftet således at jeg vil være dækket af forsikringen.

Denne afgørelse kan jeg ikke acceptere, at der helt klart er en årsagssammenhæng mellem mit skulderproblem og mit arbejde, både før min operation og nu hvor jeg på ingen måde kan arbejde som før, desværre.

Der foreligger flere undersøgelser der viser at tandplejepersonale både arbejder med løftede arme og med stor kraft og med stor EGA.”

Selskabet fastholdt, at der ikke forelå en dækningsberettigende skade, og anførte i skrivelse af 3/2 2005 til nævnet:

”Forsikrede er som privatpraktiserende tandlæge omfattet af en kollektiv ulykkesforsikring med arbejdsskadedækning i Codan.

...

Forsikrede anmeldte d. 03.02.2002, at hun har pådraget sig en skade i højre skulder. Det anføres i anmeldelsen, at symptomerne blev mere vedvarende i januar 1997. Vi fremsendte herefter sagen til udtalelse i Arbejdsskadestyrelsen.

Efter at der har været indhentet speciallægeerklæring, fremkom Arbejdsskadestyrelsen d. 17.02.2004 med en udtalelse, hvorefter méngraden blev vurderet til 8 % og erhvervsevnetabet til 50 %. Der er imidlertid ikke taget stilling til, hvorvidt der er årsagssammenhæng mellem skulderlidelsen og den belastning, forsikrede har været udsat for i sit arbejde.

En fornyet anmodning til Arbejdsskadestyrelsen om at tage stilling til spørgsmålet om årsagssammenhæng, har heller ikke båret frugt.

Vi har imidlertid forelagt de lægelige oplysninger for vores lægekonsulent, der anfører, at det er overvejende sandsynligt, at der er en sammenhæng mellem mange års skulderbelastende arbejde og rotator cuff syndrom, men i henhold til erhvervssygdomsfortegnelsen forudsætter det, at der har været tale om længere tids statisk belastning med armene hævet over skulderhøjde eller tale om flere års kraftbetonet og skulderbelastende arbejde. Som eksempler er anført filetskærere og slagteriarbejdere.

Idet tandlægearbejde ikke kan betragtes som statisk arbejde med armene løftet over skulderhøjde, eller betegnes som kraftbetonet, har vi afvist, at der er tale om en dækningsberettigende skade.

Der er ikke i forbindelse med nærværende klage fremkommet nye oplysninger i sagen, og vi må derfor fastholde, at forsikrede ikke har godtgjort, at der foreligger en skade omfattet af nærværende forsikring.”

Hertil anførte klageren bl.a., at der ifølge Erhvervssygdomsudvalget kan forekomme særlige tilfælde, hvor de særlige betingelser ikke er opfyldt, men hvor det uanset dette antages, at en belastning har været så omfattende eller speciel, at tilfældet alligevel er omfattet. Klageren noterede sig endvidere, at det var første gang, at selskabets lægekonsulent udtalte sig om, at der kunne være en sammenhæng mellem hendes arbejde og skaden.

Selskabet præciserede i den forbindelse, at der var tale om en generel udtalelse om sammenhængen mellem mange års skulderbelastende arbejde og rotator cuff syndrom.

Af et vedlagt uddrag af ”Undersøgelse af tandplejens arbejdsmiljø”, 1998, fremgik bl.a.:

”Flere undersøgelser har tidligere karakteriseret tandplejearbejde som Ensidigt Gentaget Arbejde - også kaldet EGA. Det består ofte af få gentagende arbejdsfunktioner, er monotont og statisk, kræver højt arbejdstempo og præcisionsniveau samt stiller store synskrav og er ofte lønstyret.

Arbejde og assistance ved tandlægestolen vil som oftest foregå i uhensigtsmæssige arbejdsstillinger med nakken foroverbøjet, løftede arme og ryggen drejet. Dette bevirker, at belastningen forstærkes voldsomt på trods af et umiddelbart lavt fysisk arbejdsniveau.”

Af Tandlægebladet 1997 nr. 12 fremgik bl.a.:

”Konklusion

Selv om tandlægearbejdet sjældent direkte bliver sammenlignet med job, som indeholder meget EGA, indeholder tandlægearbejdet dog flere risikofaktorer, som er kendetegnende for EGA.”

Af speciallægeerklæring indhentet i forbindelse med sagens indbringelse for Arbejdsskadestyrelsen fremgik bl.a.:

”Relevante lidelse

Debuterede med gradvist indsættende smerter i højre skulder primo 97 uden forudgående traumer, men dog efter et langt aktivt arbejdsliv som tandlæge, ofte med armføring statisk i uhensigtsmæssige og anstrengte stillinger, specielt i abduktion. Gennemgik langvarige og talrige behandlingsseancer i form af fysioterapi, smertestillende medicin mv., alt uden overbevisende effekt.

[Klageren] blev henvist til ... Sygehus, hvor der efter undersøgelse, suppleret med ultralydsscanning blev fundet indikation for pladsskabende operation i højre skulder (decompressio subacromiale).

Ved operation 27.9.01 blev der konstateret læsion i forreste del af supraspinatus, som blev sutureret (decompressio subacromiale dx et sutura tendinis supraspinati ds artroscopica). Efterforløbet var ukompliceret med god smertelindring og retableret bevægelighed efter nogle måneder. Der er i hele efterforløbet givet fortsat fysioterapeutisk behandling, samt fortsat pågår 2-3 gange ugentligt.

...

Gener

Relaterer sig alene til højre skulder og består i generelt nedsat formåen i form af hurtig udtrætning samt smerter efter belastning. Smerterne sidder dybt i skulderen og tiltager efter en lang arbejdsdag.

Objektivt

...

Højre føres fremad-op 160, udad op 150, bagud 50, udad-indadroterer 50 L II, i hele bevægebanen let skurren og let nedsat kraft sv.t. supraspinatus, samt tydeligt nedsat push-off kraft (subscapularis). Venstre tilsv. 180-180-50-60-Th X.

Øvrige OE-led fri med identisk og uindskrænket bevægelighed. Omfangsmål uden sideforskel. Naturlige pulsations- og refleksforhold. Håndtrykskraften moderat, identisk, ej udmålt.

Der foreligger flere røntgenoptagelser af højre skulder fra H. Sygehus, beskrevne som normale (ej set).

Jeg har ikke fundet yderligere billeddiagnostiske foranstaltninger nødvendige for sagens bedømmelse.

Resume og konklusion

Nu 55-årig tandlæge, der udvikler tiltagende smerter i den dominante skulder, tydeligt belastningsrelaterede og efterhånden delvist arbejds-hindrende.

...

Objektivt findes let indskrænket højresidig skulderbevægelighed med skurren og let nedsat kraft.

Der er sammenhæng mellem klager og objektive fund, som tillige er objektiveret ved operation.

Der foreligger en betydelig og vedvarende nedsat formåen sv.t. højre skulder.

Behandlingsmulighederne må anses for udtømte.”

Af forsikringsbetingelserne fremgik bl.a.:

”Forsikringens omfang

1. Forsikringen dækker forsikringstageren mod enhver forpligtelse efter lov om forsikring mod følge af arbejdsskade, der måtte overgå de i henhold til policen forsikrede personer.”

Nævnet udtalte:

”Nævnet finder det efter sin gennemgang af sagen godtgjort, at der foreligger den fornødne årsagsmæssig sammenhæng mellem skaden på skulderleddets rotatorsener og den belastning, som klageren har været udsat for ved i forbindelse med udførelsen af sit hverv at have armene hævet over skulderhøjde.

Som følge heraf b e s t e m m e s : Selskabet, Codan Forsikring A/S, skal anerkende, at den anmeldte skade er omfattet af nærværende forsikring, og skal opføre og afregne den klageren herefter tilkommende erstatning med tillæg af renter efter forsikringsaftalelovens § 24.”

Selskabet meddelte i skrivelse af 3/11 2005, at det ikke ønskede at følge nævnets afgørelse, hvorefter klageren indbragte sagen for Retten på Frederiksberg.

I forbindelse hermed blev sagen forelagt Retslægerådet, der i udtalelse af 3/4 2007 besvarede en række spørgsmål således:

”Spørgsmål 1:

Hvilke objektive lidelser kan det påvises ud fra de i sagen foreliggende lægelige akter, at sagsøger har?

Sagsøger har en lidelse i højre skuldres senemanchet (rotator cuff) med ruptur af senen til den muskel, som løfter armen udad (supraspinatus) og afklemning af senemanchetten. Der er foretaget operation for at give bedre plads for senerne, og rupturen er syet.

Sagsøger er i 1999 opereret for brystkræft på venstre side, men dette anser Retslægerådet ikke af betydning for den højresidige skulderlidelse.

Spørgsmål 2:

Giver den undersøgelse, der er foretaget af overlæge ... beskrevet i erklæring af 22. oktober 2002, anledning til de i speciallægeerklæringen anførte diagnoser?

Ja, jf. svar på spørgsmål 1.

Spørgsmål 3:

Giver de foreliggende lægelige oplysninger Retslægerådet mulighed for med sikkerhed at udtale sig om, hvornår et rotatorcuffsyndrom er opstået?

Første beskrivelse i de lægelige akter af skulderlidelse er 1998. Rotator cuff lidelse er en jævnt fremadskridende tiltagende svaghed i senerne, hvorfor et eksakt debuttidspunkt *ikke* kan fastlægges.

Spørgsmål 4:

Retslægerådet bedes oplyse, om tandlæger erfaringsmæssigt har en større erhvervmæssig risiko end den gennemsnitlige befolkning for at udvikle nakke-/skulderlidelser grundet arbejdsstillingernes særlige karakter?

I bekræftende fald anmodes Retslægerådet om at oplyse, hvilke videnskabelige arbejder, der underbygger dette.

Retslægerådets opmærksom henledes på de i sagen fremlagte artikler, bilag 15, 'Erhvervmæssig risiko for bevægeapparatlidelse 1 tandplejen' samt bilag 16 'Ergonomi i Tandplejen'.

Flere danske og udenlandske undersøgelser viser, at tandlæger har en høj hyppighed af gener og symptomer fra skulder og nakke. Der er kun få undersøgelser af egentlig skuldersygdom. Disse tyder dog også på en øget hyppighed af skulderlidelser i forhold til andre erhverv. Undersøgelser af skulderbevægelser under tandlægearbejde viser, at armen holdes udad-

løftet (abduceret) i en stor del af arbejdstiden, og der er statisk belastning af muskulaturen.

De i sagen vedlagte artikler er dels populærvidenskabelige og dels generelle arbejdsmiljøvejledninger og derfor ikke relevant for vurdering af årsags-sammenhæng.

Spørgsmål 5:

Såfremt det lægges til grund, at sagsøger har arbejdet som praktiserende tandlæge siden 1971, kan Retslægerådet herefter angive med hvilken grad af sandsynlighed, at sagsøgers erhverv har forårsaget sagsøgers højresidige skulderlidelse?

I bekræftende fald anmodes Retslægerådet om at oplyse, hvilke videnskabelige arbejder, der underbygger dette.

Ud fra den videnskabelige litteratur må der forventes en øget risiko for skulderlidelse, men tilstanden findes også relativt hyppigt i den generelle befolkning i denne aldersgruppe. En vurdering af graden af sandsynlighed vil kræve en væsentligt mere detaljeret beskrivelse af sagsøgers arbejde med vægt på specifikt belastende faktorer.

Spørgsmål 6:

Er der i de foreliggende lægeakter beskrevet andre forhold, der med samme grad af sandsynlighed kan have forårsaget sagsøgers højresidige skulderlidelse?

Nej.

Spørgsmål 7:

Giver sagen i øvrigt Retslægerådet anledning til bemærkninger?

Se spørgsmål 5.”

Retslægerådet besvarede i tillægserklæring af 24. april 2008 et yderligere spørgsmål således:

”Spørgsmål 8:

Retslægerådet bedes i relation til sin besvarelse af spørgsmål 5, med baggrund i bilag A, arbejdsmedicinsk speciallægeerklæring, samt bilag 20, sagsøgers beskrivelse af arbejdsfunktioner, oplyse med hvilken grad af sandsynlighed sagsøgers erhverv som tandlæge har forårsaget sagsøgers højresidige skulderlidelse.

Arbejdsbeskrivelsen i speciallægeerklæringen støtter formodningen om, at arbejdet som tandlæge kan have bidraget til udvikling af skulderlidelsen, men det er ikke muligt at fastslå en sådan sammenhæng, og graden af sandsynlighed kan ikke angives.”

Arbejdsskadestyrelsen havde på sagsøgtes foranledning i skrivelse af 15. januar 2009 om styrelsens praksis for anerkendelse af rotatorcufflæsioner anført bl.a.:

”Vedrørende administrativ praksis for anerkendelse af rotatorcuff læsioner efter den affattelse af arbejdsskadesikringsloven, som fremgår af lovbekendtgørelse nr. 943 af 16. oktober 2000, kan vi imidlertid henvise til vedlagte bekendtgørelse nr. 175 af 14. marts 2000 om fortegnelse over erhvervssygdomme. Vedrørende de generelle betingelser for anerkendelse henvises til § 1 og vedrørende de særlige betingelser for anerkendelse af forandringer i skulderleddets rotatorsener henvises til fortegnelsen over erhvervssygdomme (bilag 1) gruppe F., punkt 6.c.

Det fremgår heraf, at de særlige betingelser for anerkendelse af forandringer i skulderleddets rotatorsener, som for eksempel et rotator cuff syndrom er, at sygdommen skal være;

1/ Opstået efter længere tids statisk belastning med armene hævet over skulderhøjde eller

2/ Opstået efter flere års kraftbetonet og skulderbelastende arbejde.

Vi skal i den forbindelse bemærke, at tandlæger efter vores vurdering generelt set ikke opfylder betingelserne for anerkendelse af et rotator cuff syndrom, da kravene til påvirkningen normalt ikke er opfyldt. Det skyldes, at der ved tandlægearbejde normalt ikke er tale om længere tids (dvs. en stor del af arbejdsdagen og gennem en længere periode) statisk løft af armene hævet over skulderhøjde med en fornøden påvirkning af skuldermuskulaturen. Tandlægearbejde kan normalt heller ikke karakteriseres som kraftbetonet og skulderbelastende arbejde, i modsætning til eksempelvis slagteriarbejde.”

Til støtte for den nedlagte påstand gjorde klagerens advokat gældende:

”at den af sagsøger anmeldte arbejdsskade den 3. februar 2002 er omfattet af DTFs Tryghedsordning i Codan Forsikring, policenummer ...

at sagsøger på anmeldelsestidspunktet havde arbejdet ca. 30 år som tandlæge, og dermed haft skulderbelastende arbejde i en meget lang årrække,

at der er årsagssammenhæng mellem den anmeldte skulderskade og sagsøgers mangeårige arbejde som tandlæge, der indebærer akavede og uhensigtsmæssige arbejdsstillinger, herunder skulderbelastende,

at den udmeldte speciallæge, ... i erklæring af 22. oktober 2002 konkluderer, at der er årsagssammenhæng mellem sagsøgers højresidige skulderskade og nuværende helbredsmæssige tilstand,

at Arbejdsskadestyrelsen i sin udtalelse af 17. februar 2004 har udmålt méngraden til 8% og erhvervsevnetabsprocenten til 50,

at det af forsikringsbetingelsernes punkt 51 fremgår, at Arbejdsskadestyrelsens afgørelser er bindende for parterne,

at Ankenævnet for Forsikring i afgørelse nr. 65.785 af 10. oktober 2005 har bestemt, at sagsøger skal anerkende, at den anmeldte skade er omfattet af forsikringen, og at selskabet herefter skal afregne erstatning med renter i henhold til Forsikringsaftalelovens § 24 samt

at de fremlagte artikler dokumenterer, at tandlægearbejde er skulderbelastende.

Det gøres supplerende gældende, at det må tillægges sagsøgte procesuel skadesvirkning,

at sagsøgte ved markedsføring og salg af forsikring, ikke forud har sikret sig Arbejdsskadestyrelsens udtalelse om årsagssammenhæng, eller at skadesager kan forelægges Erhvervssygdomsudvalget, som det normalt kan ske i medfør af reglerne i Arbejdsskadesforsikringsloven.

Det gøres endvidere gældende,

at der er tale om forbrugerforhold, og det derfor kommer sagsøgte til skade, at man har solgt og markedsført et produkt, som reelt ikke kan omfattes af Arbejdsskadesforsikringslovens regler, hvilket produktet jo ligger op til.

Det gøres supplerende gældende,

at sagsøgers skulderlidelse er omfattet af Lov om Arbejdsskade § 10, stk. 1, nr. 1, jf., at sagsøger i en årrække (siden 1971) har arbejdet som tandlæge, jf. arbejdsbeskrivelse, fremlagt som sagens bilag 20, har været kraftbetonet samt skulderbelastende,

at sagsøgers arbejdsbeskrivelse underbygges af speciallægeerklæring fremlagt som bilag A.

Såfremt Retten ikke finder, at sagsøgers skulderlidelse kan omfattes af Lov om Arbejdsskade § 10, stk. 1, nr. 1, pkt. 1 gøres det gældende:

at sagsøgers skulderlidelse må anses for i overvejende grad at være forårsaget af arbejdets særlige karakter, jf. lovens § 10, stk. 1, nr. 2, pkt. 1, idet Retslægerådet i sin besvarelse, jf. bilag 21, spm./svar 4, anfører, at tandlæger har en større hyppighed af gener fra nakke og skulder, ligesom Retslægerådet i sin besvarelse af spm. 6 har anført, at der ikke er andre forhold, der med samme sandsynlighed kan have forårsaget skulderlidelsen.

at det ved bevisvurderingen alene er tilstrækkeligt, at det er sandsynliggjort, at skuldarskaden er forårsaget af sagsøgers arbejde som tandlæge,

at der ikke i sagens akter er oplysninger og/eller forhold, der peger på, at andre forhold med større sandsynlighed har medført sagsøgers skuldergener,

- at Retslægerrådet i sin besvarelse af spørgetema har anført, at tandlæger har en overhyppighed vedrørende skulderlidelser,
- at sagsøger således opfylder beviskravene til sandsynlighed vedrørende sammenhæng.”

Selskabets advokat gjorde gældende:

”... at sagsøgeren alene er berettiget til erstatning under ulykkesforsikringen hos sagsøgte, hvis sagsøgerens lidelse ville blive anerkendt som en erhvervsbetinget lidelse under arbejdsskadesikringsloven, såfremt sagsøgeren havde været omfattet af arbejdsskadesikringslovens personkreds. Det bestrides, at sagsøgeren har løftet bevisbyrden herfor.

Det gøres i tilknytning hertil gældende, at sagsøgeren ikke har løftet bevisbyrden for, at sagsøgeren har været udsat for de specifikke belastninger, som der kræves for at anse lidelsen for omfattet af erhvervs sygdomsfortegnelsen, if. arbejdsskadesikringslovens § 10, stk. 1, nr. 1, første punktum, og at sagsøgeren ikke har fremlagt dokumentation for, at sagsøgerens lidelse må anses for udelukkende eller i overvejende grad har været forårsaget af arbejdets særlige karakter, jf. arbejdsskadesikringslovens § 10, stk. 1, nr. 2, andet led. Det gøres endvidere gældende, at der ikke foreligger lægefaglig dokumentation for, at lidelsen opfylder betingelserne for at stå på erhvervs sygdomsfortegnelsen, jf. arbejdsskadesikringslovens § 10, stk. 1, tir. 2, første led.

Det gøres gældende, at Retslægerrådets erklæringer i sagen om årsagssammenhæng ikke er baseret på arbejdsskadesikringsloven, og det bestrides derfor, at Retslægerrådets vurdering af årsagssammenhængen kan tillægges betydning ved vurdering af nærværende sag.

Det gøres under alle omstændigheder gældende, at Retslægerrådets erklæringer ikke er tilstrækkelig til at løfte sagsøgerens bevisbyrde for årsagssammenhæng mellem hendes lidelser og arbejdet og så meget desto mindre til at løfte bevisbyrden for, at lidelsen vil blive anerkendt som en erhvervsbetinget lidelse under arbejdsskadesikringsloven.

Det skal endvidere fremhæves, at Arbejdsskadestyrelsens vejledende udtalelse i sagen alene indeholder en vurdering af sagsøgerens erhvervsevnetab og méngrad, og at den vejledende udtalelse således ikke på nogen måde forholder sig til, hvorvidt lidelsen som sådan ville være blevet anerkendt under arbejdsskadesikringsloven, hvis sagsøgeren havde været omfattet af arbejdsskadesikringslovens personkreds.

Det bestrides, at det skal komme sagsøgte bevismæssigt til skade, at Arbejdsskadestyrelsen har afvist at udtale sig om, hvorvidt sagsøgerens lidelse ville være omfattet af arbejdsskadesikringsloven, hvis sagsøgeren havde været omfattet af arbejdsskadesikringslovens personkreds.”

I dom af 29/9 2009 hedder det:

”[Sagsøgeren] har pådraget sig en højresidig skulderlidelse i form af en

rotatorcuff-læsion. Flere danske og udenlandske undersøgelser har vist, at tandlæger har en høj hyppighed af gener og symptomer fra skulder og nakke. Der foreligger kun få undersøgelser af egentlig skuldersygdom. Undersøgelserne tyder på en øget hyppighed af skulderlidelser i forhold til andre erhverv. Undersøgelser af skulderbevægelser under tandlægearbejde viser, at armen holdes udadløftet i en stor del af arbejdstiden, og der er statisk belastning af muskulaturen. Det må efter Retslægerådets besvarelse af spørgsmål 8 antages, at sagsøgerens arbejde som tandlæge kan bidrage til udvikling af en skulderlidelse, men der kan ikke fastslås en sammenhæng, og graden af sandsynlighed kan ikke angives.

Det er på den baggrund rettens vurdering, at det ikke med den fornødne sikkerhed kan fastlægges, at der er årsagsforbindelse mellem sagsøgerens rotatorcuff-lidelse og hendes arbejde som tandlæge. Det er således ikke bevist, at sagsøgeren har pådraget sig en arbejdsskade, der er omfattet af den hos Codan tegnede ulykkesforsikring. Allerede som følge heraf gives der dom efter sagsøgtes frifindespåstand.

Med sagens omkostninger forholdes som nedenfor bestemt.
Sagsgenstanden har en værdi på knap 1 mio. kr.

Thi kendes for ret:

Sagsøgte, Codan Forsikring A/S, frifindes for den af sagsøgeren, ..., nedlagte påstand.

Inden 14 dage skal sagsøgeren til sagsøgte betale 100.000 kr. i sagsomkostninger (omkostningerne er inklusive moms).”

E. Offentliggørelse af nævnets kendelser og andre aktiviteter

I medfør af § 6, stk. 2, i nævnets vedtægter skal nævnets kendelser offentliggøres, dog uden angivelse af klagernes navne.

Nævnet offentliggør alle sine kendelser på sin hjemmeside www.ankeforsikring.dk.

Hjemmesiden er udstyret med søgefaciliteter, klagevejledning m.m. Søgefaciliteterne gør det muligt at oprette eget nyhedsbrev og modtage afgørelser inden for selvvalgte områder. Sekretariatet udpeger principielle afgørelser, der ligeledes offentliggøres på hjemmesiden. Endelig bliver visse af nævnets kendelser offentliggjort i Forsikrings- og Erstatningsretlig Domssamling.

Ankenævnets souschef har i en artikel i Ugeskrift for Retsvæsen gennemgået vilkårene i livs- og pensionspolicer vedrørende erhvervsevnetab.

Herudover har direktøren og andre medarbejdere holdt diverse foredrag og deltaget i undervisningen på flere moduler på Forsikringsakademiet, ligesom direktøren har forestået undervisningen i forsikringsaftaleret på aktuarstudiet på Københavns Universitet. Endelig har en af nævnets medarbejdere deltaget i forsikringsundervisningen på Århus Universitet.

København, den 12. april 2010

Marianne Højgaard Pedersen
formand

Ankenævnet for
Forsikring

Anker Heegaards Gade 2
1572 København V
Tlf. 33 15 89 00